

پیشکینکی که بوسه

دیوانی

معهوی

هموو هیتیکسی راستو
چمپ هیتان .. یان گشت پیا
مهلدانیتکی نابجهچیانسه .. بو
رهت کردنه وهو بهرز کردنه وهی
به رهه مینک .. نه گهر له لابهن رهخنه
گره وه ، بهرئو جین نه بی .. و به
به لگهی پیویستو زانستی یانه ،
باشه که ی نه سه لماندا .. بچ گومان
سر جهمی نهو رهخنه به .. لای
خوینهران ، که سهنگی مهحه کن ..
له ناکامدا ، ههقی خوی، نادریت .. و

له پلهی یچ بههای ، و کم نرخی دا
داده نریت .
دیاره رهخنه گر زور جاریش
بووه .. بههر دوو باره کهدا ، به
نوسینه که ی قابل بووه .. و کهچی
خوینهران کاره که یان (نسبی)
وهرگرتووه .. و ربیان لـ
گردوته وه به خوری .. و به یچی
باری سهرنج و نارهزوو بو چون یان
بو مهسته که چون .
نینجا له روانگهی نهو

● سۆران مهحوی ●

مه‌به‌ستوه .. نه‌گمر چاوتك به نووسینه‌که‌ی « عومسر مه‌مروف به‌رنجی » دا بگترین .. که ماوه‌یهك له‌مه‌وبهر .. به ناوی « تیشکیک بۆ سر دیوانی مه‌حوی » (۱) .. له گۆفاری رۆشنگیری نووی ژماره (۶۸) ی نازداردا بلاوی کرده‌وه .. له‌و پوووه‌وه زوو به راستی ده‌گه‌ین .. و هه‌لانه‌ی به‌تموێکی نووسینکه‌وه‌به خیرا ده‌رده‌که‌ون . جا له‌بهر ئه‌وه ، منیش به پتویستی ده‌زانم .. له‌چهند لایه‌نیکه‌وه ، تیشکی سه‌رنجم .. به ناوی « تیشکیکه‌ی که بۆ سه‌ر دیوانی مه‌حوی » و به‌تایه‌تی نووسینه‌که‌ی نووسر ئاراسته‌ بکه‌م .. ئومێدم زۆره‌ توانیبیتم .. له‌بسه‌که‌مدا .. چهند لایه‌نیکه‌ی شاراره‌ تر .. بۆ خوێنه‌رانی ئازیز رووناک بکه‌مه‌وه .. جارێ سه‌ره‌تا ، نابێ ئه‌وه فه‌رمۆش بکری .. گه‌ران به‌ دوای بۆژاندنه‌وه‌ی سامانی که‌له‌پۆری نه‌ته‌وابه‌تی .. و پشکنین بۆ بژار کردن و ساخ‌کردنه‌وه‌ی ئه‌و کاره‌ گران و به‌هادارانه .. و به‌تایه‌تی لیکۆلینه‌وه‌ی (دیوانی مه‌حوی) (۲) .. که له‌ میژوه‌ ئه‌دیبان به‌ ده‌ستی‌به‌وه‌ ماندوو‌بوون .. دیاره‌ کاریکه‌ی پیرۆزو ره‌نگینه .. سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ش له‌و ساته‌وه ، تا ئیستا له‌ لایه‌ن شاره‌زایانی ئه‌ده‌ب ، و ئه‌ده‌ب دۆستانه‌وه .. جیگای چاندان راو و بۆ چون و مشت و مپووه . ئینجا هه‌ندێ له‌ ئه‌دیبه‌ نازدارانه .. به‌لای خوێنه‌رانه‌وه ، راگان بان پیکاویتی .. و به‌شیکه‌ی که‌شیان ، به‌ نیوه‌ نیوه‌ چلی ، به‌ ئه‌نجام گه‌یشتون .. و لانه‌کی که‌شیان ، هه‌ر له‌ خامۆشی‌دا ماونه‌ته‌وه !! .

یه‌کیك له‌و لایه‌نه‌ شاراوانه‌ی .. هیشتا که جیگای لێواندنه .. مه‌سه‌له‌ی « هونه‌ری و فیکری و هه‌لوێستی پۆژانه‌ی شاعیره » (۳) که ئه‌وه بوو ، کاتی خۆی مامۆستا « محمه‌دی مه‌لاکه‌ریم » له « پیشه‌کی دیوانه‌که » دا (۴) لێی دوا .. .. و ئیستاش هه‌ر هه‌مان مه‌به‌ست ، له‌ لایه‌ن نووسه‌ره‌وه .. به‌ مه‌به‌ستیکه‌وه‌ ئامانجیکه‌ تر ، دووبازه‌ بۆته‌وه .. یه‌کیك له‌ مه‌به‌ستی ووروژاندنی ئه‌و بسه .. بچ شک پووچهل‌کردنه‌وه‌ی رابه‌کی مامۆستا کاکه‌ی فه‌للاحه .. به‌ چهند ووشه‌یه‌کی وه‌ک :- « ساردو سر ، به‌ کزۆلی ، ده‌ست به‌تال ، هه‌لته‌تروشکیت ، رای گۆتره ، هیلنج .... هه‌ته‌د » . که پروا ناکه‌م ئه‌و ووشانه ، هیچ فه‌رهمه‌نگیکه‌ ئه‌ده‌بی به‌و نازدارو شه‌فانی به‌ گرتبیتی به‌ خۆی . ئینجا نووسه‌ر ، گریڤ کۆیره‌ی بسه‌که‌ ده‌کاته‌وه‌ ده‌لی :- (کاک محمه‌د توانیویتی که به‌ ووردی و لیکدانه‌وه‌یه‌کی زانستی‌بانمه‌ به‌ره‌و روویان بچی .. و هه‌ندێ ته‌پ و تۆزی پۆژگاریان لێ به‌کینێ و دیوی راسته‌قینه‌ی شاعیر بۆ نه‌وه‌ی ئه‌مرۆمان ده‌ربخات .. به‌ تایه‌تی ئه‌و به‌راوورده‌ ژیرانه‌ی که له‌ نێوان « نالی ۱۸۰۰ - ۱۸۵۶ » و « مه‌حوی ۱۸۲۰ - ۱۹۰۶ » کردویتی .. به‌نچه‌ درێژکردن بۆ ئاستی سه‌ری نه‌ته‌وابه‌تی و باوه‌ریبوون به‌چهند پروو پووچیکه‌ی ژبان له‌ شیعره‌کانی مه‌حوی‌داو سه‌رکه‌وتنی نالی له‌م بواره‌دا .. تا راستیش رابه‌ رابه‌که‌ی ، کاکه‌ی فه‌للاح ، رابه‌کی

هینده‌ ساردو سرویج بناخه‌ ده‌خاته‌ پوو ، هه‌روا به‌ کزۆلی و ده‌ست به‌تالی به‌ دیار بۆچوونه‌کانی‌به‌وه هه‌لته‌تروشکیت .. و بچ به‌لکه‌و نمونه‌ به‌جێ‌بان ده‌هیلنج ...) (۵) جارێ بۆ رابه‌که‌ی مامۆستا کاکه‌ی فه‌للاح ، به‌ پتویستی ده‌زانم .. بچینه‌وه‌ سه‌ر ، سه‌رچاوه‌ی لیکه‌نی ووته‌ ئه‌سلی‌به‌که .. و ده‌قاو ده‌فی ووته‌کانی بخرینه‌وه‌یاد . پاشان له‌ دوو تۆی نالی گه‌رم و گوری .. به‌راووردکردنیکه‌ زانستی‌بانمه‌وه .. سوودی لێ‌وه‌ربگرین .. ئه‌وه‌تا کاکه‌ رازی ده‌لی وا ده‌کاته‌وه :- (ئاشکرايه که مه‌حوی به‌کیکه‌ له‌ شاعیره‌ به‌رزو نه‌مه‌رکه‌کانی کورد له‌ سه‌ده‌ی (نۆزده‌هه‌ما (ئه‌گه‌ر) شوینی شایان و بچ شیاوی خۆی له‌ ربزی پیشه‌وه‌ی « نالی و سالم و کوردی » و شاعیرانی هاوچه‌رخیه‌وه‌ نه‌بێ .. ئه‌وا (بچ‌گومان) له‌ شان به‌ شانی ئه‌و شاعیره‌ بلیه‌ت و هه‌لکه‌وتوانه‌ی کورده‌وه‌ ده‌یوات (۶) شیتال‌کردنو شی‌کردنه‌وه‌ی ئه‌و ووته‌یه .. ده‌مان‌گه‌یه‌تینه‌ راستی‌یه‌ک که مامۆستا کاکه‌ی فه‌للاح .. رابه‌کی بچ‌پیتچ و به‌نای ده‌ربیره‌وه .. « ئه‌گه‌رمان چاند سه‌وز نه‌بوو ! » .. واته‌ هه‌رگیز دانی به‌وه‌دا نه‌ناوه‌ که مه‌حوی شاعیر له‌ ربزی پیشه‌وه‌ی نالی‌دایه .. بان شاعیری به‌جێ هیشته‌ته‌وه . به‌لام گومانی له‌وه‌ش‌دا نه‌هیشته‌وه .. که مه‌حوی هاوشانی ئه‌و شاعیرانه‌ بووه . یه‌کیکه‌ی که‌گه‌یه‌ی نووسه‌ر ، له‌ مامۆستا کاکه‌ ئه‌وه‌یه :- گوايه (بچ به‌لکه‌و نمونه‌ بسه‌که‌ی به‌جێ‌هیشته‌وه) (۷)

کهچی خۆشی لهو لایه نهوه .
 دهستهوسان بۆتهوه .. من پێم وایه
 (کاکه ی فه للاح) و هموو نهوانه ی
 مه حوی به هاوشانی نهو شاعیرانه
 داده نین .. سه ره رای رای تایه تی
 خۆیان .. زۆر تر په ناو پشتیان به و
 (نه دیبو شاعیرانی) (۸) ، نیزیک
 ده ور به ری شاعیره وه به سنیت ..
 و قسه یان له گه ل قسه ی نه وان دا
 جوت کرد بێته وه ..

ئیتاش بۆ راستی قسه ..
 به پتویستی ده زانم ، هه ندی له
 تیکستی شیعری شاعیران بخرمه وه
 روو .. و سه ره تا له شیمه که ی
 (فه وزی) (۹) به وه تی هه لچین ..
 که نووسه ر له به لکه
 هینانه وه ی قسه به کبا ، به نمونه
 هیناوتنه وه

گهرچی نالی و کوردی و سالم له
دهوری ماضی یا (۱۰)
صاحیبی دیوانی عالی بوون ، له
شیعری کوردی یا
گۆی سه بقت هه ر له ناوا مابوو
مه حوی پێی گه یشت
خستیه مه یدان ، به جێی هیشتی
له عه صری ئانی یا

واته : - هه ر چه نده نه و که له
 شاعیرانه .. خاوه نی دیوانی به رزو
 رازاوه ی شیعری کوردی بوون ..
 که چی کاتی مه حوی هاته ناوانه وه ..
 گۆی سه بقتی خسته وه گر .. و به
 زمان پارا ویش ، له دوای و عه سری
 ئانی دا .. نهوانه ی هه موو -
 به جێ هیشته وه ..

ئهمه وای لێ کردم .. زیاتر
 به باسه که دا شۆر بیه وه ..
 ئاوریکش له شیمه جوانه که ی
 حه مدی صاحیبقه ران
 (۱۸۷۶ - ۱۹۲۶) بدهینه وه .. و
 بزاین شاعیر ده ره مه مه حوی له و

بازه به وه چۆنی بۆچووہ : -
خه رمانی له فظی کوردی (کوردی)
که کردی پێوان (۱۱)

(نالی) که نالی ، کاسه به کسی دا
به ویش لیوان ..
تاراجی کرد (مه حوی نه فه ندی) به
لوطفی خۆی .
عوشریشی دا به (حه مدی) ووتی
بیه ره دیوان .

واته بیناخه ی له فظی شیرینی
 کوردی .. مسته فا به گ دا بناو ..
 نالی مه زنیش به شیکێ له وه وه
 وه رگرت .. به لام مه حوی به لوطفی
 خۆی توانی هه موو نه و شتانه ،
 تالان بکات و ته نانه ت نه وه شی له
 دیوانی حه مدی دا ده بین (عوشری)
 زمان ره وانێ مه حوی به .

ئینجا نه مانه نمونه ی
 (شتی به که له خه رباریک) .. و
 نه گر به سه رنجه وه برواینه دیوانی
 شاعیرانی کۆن و نوێ (۱۲) .. نه ک
 نه و نمونانه ، بگره چه ندان نمونه ی
 ره سه ن و زنده و له و با به تانه .. که
 راو بۆچونی خاوه نه کانیان
 ده رده خات .. به ئاسانی گولچینی
 باغچه ی رازاوه مه سه له که ده بن ..
 دباره له گه ل نه وان هه شدا ..
 مه سه له که هه ر (نی) به .. و
 هه ر به که به جۆریک له دنیای به ر
 له ژان و کبه ی شاعیر گه یشتوو
 .. ئیتر مه به ست نه وه نده ئاشکرا و
 روونێ .. بۆچی ده بن له به ناوه
 هینده هه لسه زودابه ز به شته که
 نکریت .. که له گه ل نه وان هه شدا
 گومان نابم .. تۆزیک چی به به له
 جێ و شوینی شاعیر .. له میتزو
 نه ده بی کوردی دا که م بکاته وه ..
 نووسه ر نه وه نده نابات .. دوا به
 دوای نه و بێ ئاواتی به ی ، رایه کانی
 که بۆ زیت و چه له نگێ مامۆستا

(محهمه دی مه لاکه ریم) دا بنا بوو ..
 زۆر زوو له ویش په شیمان
 ده بێته وه .. و ده لێ : - (کاک
 محهمه د) به پێشه کی به که دا به بی
 نه وه ی پتویستی به کانی نه م سه رده مه
 ناچارێ بکات ، زیاد له جارێک پوره
 هه نگه ی مه سه له به کسی ئانی
 وورو و زانده .. و جارێکی تریش
 کینه ی نیوان ته ریه ی قادری و
 نه قسه ندی زاخا و داوه ته وه و بی
 په رواش خۆی له ریزی دووه ما
 داناوه و دارکاری هه لگرانی ته ریه تی
 قادری کرده .. تا باس
 کردن و پیا هه لدانی هه ر کامیکیان چ
 سوودیک نه گه به نێ به نه وه ی
 ئیمرو (۱۳)

نووسه ر چۆن نه و مافه ی به
 خۆی داوه .. گله یی له مامۆستا
 (محهمه دی مه لاکه ریم) ده کات ..
 که بۆچی جارێکی که ش پوره هه نگه ی
 مه سه له به کی ئانی وورو و زانده ..
 بۆ ئیمه ش هه به بر سین نه ی نووسه ر
 بۆچی خۆی .. به تایه تی له م کاته دا
 وورو و زانده ته وه .. و برینی
 ساریژبووی باسه که ی هیناوه ته وه
 سوێ و وه ک ده لێ (باس کردن و
 پیا هه لدانی هه ر کامیکیان چ
 سوودیک نه گه به نێ به نه وه ی
 ئیمرو) (۱۴) .

ئیمه به مانه وێ و نه مانه وێ ..
 نه و دوو ته ریه ته .. له قوناغیکی
 تایه تی میتزووی دا چه که ری کرد ..
 پاشانیش وه ک دیارده به کسی ئانی و
 کومه لایه تی .. به پتویستی به کانی
 ژبان و نه رکه کانی سه رده می خۆیان
 هه لساون .. ئینجا کامیان زیاتر
 یان که م تر . ؟ خزمه ت یان زیانی ،
 به کۆمه ل گه یانده . ؟ نه و
 برسیاریکه و چاوه رووانی وه لامه !!
 به براری زۆر له شاره زابانی

تەرىقەتەتوۋە .. تەرىقەتى نەقشبندى
 لە چار تەرىقەتەتەكەي تردا .. لەو
 سەردەمەدا ، لە پېتىش تر بوۋە ..
 چونكە لەگوماندا نىيە .. ئەوانەي
 پەپوولە سووتايى ئەو تەرىقەتە
 بوون .. زۆرتا لەم ، لە چىنە
 چەسساۋەكانى مىللەت بوون .. ئەو
 ساتە لەمەۋە جىياۋازىيە
 چىنابەتەي بەكە دەركەۋوتوۋە .. جگە
 لەۋەش ، ئەوانەي پېتىشەۋى ئەم
 تەرىقەتەيان دەكرد .. خاۋەنى
 بەھرەۋ بىلمەتى و زاناي بەكى لەبن
 نەھاتوۋ بوون .

خۆ لە پرووى زۆر دارەكى و
 راۋدوونانى كەسانى بىي
 تاۋانىشەۋە .. چ گەۋرە شىخانى
 نەقشبندى .. زىيانى نامۆيسى و
 ئاۋارەي .. بەسەر شانى چەندان
 گەۋرە پىۋانى ۋەك : - (مەولانسا
 خالىدى شارەنزورى ۱۷۷۷ -
 ۱۸۲۸) (۱۵) و (موفتى زەھاۋى
 ۱۲۰۸ ھ - ۱۳۰۸ ھ) (۱۶) و (حاجى
 قادىرى كۆپى ۱۸۱۵ - ۱۹۸۲) (۱۷)
 ھىتاۋە ؟ !

كەۋا بوۋ نەك مامۆستا
 (مەمەدى مەلاكەرىم) .. بگىرە
 ھەر ھەستىيارىك شىرتى
 رابووردوۋى ئەو دىمەنە
 مەرگەساتانە بختەمە ياد .. ئەين
 گىمانى مەۋقايەتى و بەزەيى بچولتى ..
 و لە ئاكاما خۆي لە بەرەي دوۋەم
 بزانىت ! ! . و لە كاتى پىۋىستىشدا
 بە دلىنابىيەۋە ، ۋەك ھەقتىك
 بەرگى لى بىكات ..

نوسەر ھەر لە دەلاقە كراۋەي
 ئەو باسەۋە .. دىتە سەر سفت و
 سوئى ئىزارىكى بەزان تر .. و
 زىياتر گۆمى روونى باسەكە
 دەشەقتىتەت و دەلىق : -
 (شىمەرەكانى مەھىۋى دۆي
 قادىرى بەكان و راۋ دوونانى

مەھىۋى كەسانى تر لە لايىن
 قادىرى بەكانەۋە ھەموۋيان گىرى
 درابوون بە تالىكى گىزى تايىتى
 ..... تا نە ئەبوۋ بە ھەمان
 شىۋە ئەم شالاۋە بەرەۋ ژوورتىشى
 بگرتابەۋە ؟ .. تۆ بلىقى « سولتان
 عەبدولھەمىدى عوسمانى » لەۋزىر
 پەردەي نايىندا راۋى گىرىدوستى
 نەكردىچى دەستى بەناينەۋە گرتىچى .
 ئەي بۆچى پارچە شىمىرىكى ناۋازەي
 بۆتەرخان كىردوۋە چەپلىقى
 سەرگەۋتنى بۆ لىداۋە .. يان
 بۆچى شاعىر ستايىشى (ھەمە على
 قاجارى) كىردوۋە .. كە پىتىشەۋى
 فەرمان رەۋا ستمەكارەكانى ئىيران
 بوۋە (۱۸) .

راستىكەي بۆ ئەم رايەيان و
 بەتايىتەي رايەكى مامۆستا (مەمەد)
 رەنگە لە ھەندى شىۋىنيا ، رام لە
 گەلىندا جىۋوت بىنەۋە .. ئەۋىش
 ئەۋەبە كە نەدەبوۋ ، بەكىكى ۋەك
 مەھىۋى بەۋ جۆرە بىۋايە ..

جارى نايى ئەۋە لە بىر بگەين ..
 مەھىۋى ئىزى قادىرى ، ۋەك
 ھەلگىرانى تەرىقەت ، نەۋەستاۋەتەۋە
 .. بگىرە ئىزى ھەندى شىنمان ، كە
 بە ناۋى قادىرى بەۋە ، زۆرداۋەكى و
 كارى ناپەۋايان كىردوۋە .. بە
 تايىت ھەندى لە شىخانى ناۋچەي
 سلېمانى .. ئەمەش ئەۋە ناگەبەنىت
 .. كە سەرچەم شىخان ئىزى
 مەھىۋى ۋەستاينەۋە .. ئەۋەتا
 مەھىۋى شاعىر وا (سەيد ئەھمەدى
 نەقىب ۱۸۶۳ - ۱۹۰۹) كە گەۋرە
 شىخانى سلېمانى بە بەم پىيە
 دەلاۋىتتەۋە دەلىق : -

پەروازى جانە ، رۆينى جانانە ۋەرنە
 بۆچ (۱۹)

تۆ گۆرەۋى لەين دەكەي ۋەسەن
 لەدەست ئەچم

ھەستانت ئەرقىيامى قىيامەت نىيە
 چىرە ؟

بىن دەخلى چەنگەۋ نەي ۋەسى
 لەمەست ئەچم .

سەرەراي ئەۋەش ، ئەين ئەو
 سەردامەدا ، لەۋە زىياتر ، چى لە
 مەھىۋى چاۋەروان بگرايە ؟ !
 بە شەرىك شاعىر خۆي بە
 خەلىفەي ئىسلامى دەۋانى .. و لە
 لايەكى كەش سولتان فەرمان
 رەۋايەكى گەۋرەي موسولمانان
 بوۋە .. من لىرەدا وا بۆ شتەكە
 دەچم دەلەيم : - ئەگەر ئەۋە
 سەردەمەي شاعىرى تىيا ژىابوۋ ..
 شاعىر بەتابە بەرەنگارى سولتانى
 بگىردابەۋە .. ئىنجا ئەۋەيان لەبەر
 ھەر ھۆبەك بىۋايە ؟ !

ئاخۆ نەك سولتان .. ئابا
 موسلمانى ئەۋ سەردەمە چىيان بە
 شاعىر دەۋوت ؟ ! لەلايەكى كەشەۋە
 بۆچى نەلەين : - كىن ئەلەن مەھىۋى
 نەۋىستەۋە لە پەنا سولتاندا ،
 دوۋمىتىكى كە مل نەشكىتتەت ..
 ئەمانە ھەموۋى لە كاتىكدا بوون ..
 كە فەرمان رەۋايى سولتان بە پىۋاۋە
 نەخۆشەكە (الرجل المريض) ناۋ
 دەبراۋ .. لە ناۋچەكەشدا ، تەنھا
 قادىرى بەكان بۆ خۆيان بە گۆزۋ بە
 بىبوون .

بەلام دەربارەي « ھەمە على
 قاجارى » خۆين رىژر .. من لەۋ
 بىروايەدام مەسەلەكە زۆرتىر لايەنە
 (مادى) بەكە بگىرتەۋە .. دوور
 نىيە مەھىۋى لەۋ كاتەدا (فەقتىكى)
 ھىزارو ئاتاج نەبوۋىن .. كە بە
 شان و شكۆي « ھەمە على » دا
 ھەلداۋە ..

سەرەراي ئەۋەش مەھىۋى
 كاتىن ئەۋ چواربەنەي ووتوۋە .. ئەۋ
 سوباسالار بوۋە .. نەك لە
 سەلتەنەتى باشابەتەي دا ..

خۆزگهشم ئهوه به دهزانی .. ئایا
بۆچی له ناو ههموو شیعره
فارسی به کانی دا .. ته نیا په نجه بۆ
ئهو چوارینه یان راکیشراوه .. و
ئیتیر ئهوانی که ی فراموش
کراون . ؟ !

دیاره ئهم دیارده بهش ، هه
له کۆنه وه ، وهك (سیما) بهك به
ئهده بی کلاسیکی بهوه بووه .. ئیمه
ئهگه چاویك به میژوو ئه ده بی
کوردی دا بگهیرن ..

دهبین چۆن کاتی خۆی به لار
هاوشتن با بووه .. هه به
پێوانه بهش پیا هه لدان به
که سانیکی که دا بووه ؟ ! ئه مانهش
بێ گومان له رواتگه ی باری
ئابدلولو بهتو بیری شاعیر و ئهو بارو
زیوو فهوه بوون .. که شاعیری تیا
خولقاوه ..

ئیتیر مه بهستیک ئه وه نه ده
ئاشکراو دیار بیت .. بۆ ده بین تاوانی
تهوقی عهزازیل به تهنا بکرتیه ،
گهردنی شاعیر یکه وه .. و چاویش
له شته کانی رابووردوو بپوشریت ..

جگه له وهش کاتێن شاعیر
دهزانێ .. « حه مه عه لی قاجاری »
ئهوه هه لئاگرێ .. و ئاوانه کاتی
شاعیری بۆ نایه ته دی .. که ئهم
دیارده به پێچه وانه ی هه موو
شاعیرانه .. خیرا دان به چه وتی
هه لویستی خۆیا ده نیت .. و له
راهه که ی پێشووتری به م چوارینه به
باشگه ز ده بیته وه :

دو بیتیا ، نوو دم به راین شه زاده
من تنظیم ، (٢٠)
ندیم جواب او نه یك هدیه نه یك
تعظیم .
مگر این است ، تا حال این سه
سالار مهبویان

پیششی به شتر از شعر گشته
هدیه ها تقدیم .

ره وشت جوانی شاعیر و نه فس
پاکی و بێن هه وایی شاعیر له وه دا به :
که ئه لێ « حه مه عه لی قاجاری »
ئهوه نه بوو من چاوه روا بنم لیتوه
ده کرد .. له جیانی ئه وه ی ده ستی
به خشنده ی والا بێ .. که چی به
پێچه وانه وه ، هه میشه نووقاوه ..
دیاره ئه مهش بێن به زه بی به ولاره چی
که ده گه به نیت .. دوا شتیك له
باره ی ئه و نووسینه وه ما بێ .. باری
سه رنجی خۆمانی له سه ر ده ربیرین
.. ئه وه به که ده لێ : - گوایه
نه ده بوو (بو میژووی ژبانی مه حوی
ووتاری - ناوه نده ئه ده بی به کسی
ئالۆزو ژبانی ئه ده بی مان (٢١) - ی
وهك سه ر چاوه بهك مامۆستا محمه د
سه ر بگر دایه ..... تا تۆ بگه ی
ته نا مه به ستی رازی کردنی
سه رجه م ئه وانه بێ .. که دوورو
نیزیک په یوه ندی بان به شاعیره وه
هه به ..... (٢٢))

پیشه کی من له و باوه ره دام ..
بنه ماله ی شاعیر ، زۆر تاکم ..
یان له (دوورو بنزیکه وه وهك
نووسه ر ده لێ (٢٣)) .. وهك هه موو
ئه دیبو ئه ده ب دۆستیك به و
شاکاره ی بنه ماله ی مامۆستا (مه لا
عه بدول که ریم مده ریس) قایلو
که یف خۆش بن .. به تابه تی من
بهش به حالی خۆم له و پروه وه
قه رزار باری بان داده نیم .. ئیتیر
کارێک بێن شیایوی ئه وه بیت ..

ئهم بیه به ست له رازی کردنی
ئه وانه ی په یوه ندی بان به شاعیره وه
هه به .. چه مانا به کی قول و وورد
بگه به نیت ؟ !

بۆ ئه وه شیان گوایه نه ده بوو
.. مامۆستا ئه و ووتاره ی به سه

سه رچاوه دا بنابه .. ئه وه پیش
هه موو شتیك با سیکه .. و زۆر تر
په یوه ندی به مامۆستا محمه د
خۆ به وه هه به .. سه ره رای ئه وه ش،
ئه و سه رچاوانه ی ئیتیرۆ به لای
نووسه ره وه .. به سه رچاوه به کی
سه زن و په سه ن ده ژمێریت
مه رچ نه ی به ، به لای منه وه .. بان
که سانیکی که وه ، به سه رچاوه به کی
زیندوو دا بنریت ..

چونکه بۆ هه لپێاردنی
سه رچاوه ، بۆ هه ر نووسینیك
ده گرت .. ئهم پیش هه موو
شتیک .. جارێ په یوه ندی به کسی
سه رومری به با سه که وه بییت جگه
له وهش ، له گه ل باری به سه ر
رۆشنیری رای نووسه ری با سه که دا
بگه نجیت ! !

من له سه ر باس کردو
لیدواندن له مه حوی شاعیر .. ره نگه
زیاد له (١٠) نووسیم بێ .. دیاره
ئهم نووسینه بانم زیاتر له گه ل
هه ستو نه ستی مامۆستا
(محمه دی مه لاکه ریم) دا به کسی
گرتۆسه وه بۆ به بول بۆ تیری
نوسینه کانی کردو .. و به
سه رچاوه به کی با سه که ی داناوه ..
خۆ ئه وه شیان نا ش بگه ی : -
مامۆستا (محمه د) ئه وه نده له
باری ئه ده بی و رۆشنیری ئیرۆمان
بچرای .. هه ر له خۆوه بێن ئاكا
شته کانی نووسیبیت ..

ئیتیر له کۆتایی دا ده لیم : -
هه موو ئه وانه به هه ر حال ..
مه حوی شاعیر چه وساوه بووه ..
له سه ر هه مه زۆر نا هه قی لیکراوه ..
ده با لێ کۆله ره وه کان ، پیش هه موو
شتیک ئه و رازانه پیش چا و بگرن ..
و به پێوانه ی سه ر ده مه که ی
عادیلانه .. له شاعیر بگۆکنه وه ..

پراوتزه كان :

- ۱ - گوڤاری رۆشنبری نوئی ژماره (٦٨) بغداد سالی ١٩٧٨ .
- ٢ - دیوانی محوی : چاپکراوی کۆری بغداد سالی ١٩٧٧ لیکدانسهوهو لیکۆلینهوهی مامۆستایان مهلا عهبلول کهریم مدریسو محهمهدی مهلا کهریم .
- ٣ - گوڤاری رۆشنبری نوئی ژماره (٦٨) بغداد سالی ١٩٧٨ ل : ٥٥ .
- ٤ - دیوانی محوی : چاپکراوی کۆری زاناری کوردی بغداد سالی ١٩٧٧ .
- ٥ - گوڤاری رۆشنبری نوئی ژماره (٦٨) بغداد سالی ١٩٧٨ ل : ٥٦ ، ٥٥ .
- ٦ - گوڤاری برایی ژماره (٦) بغداد سالی ١٩٧٠ (چه نسد سه رنجیک ده باره ی شیمیره کانی محوی) نووسینی کاکهی فه للاح .
- ٧ - گوڤاری رۆشنبری نوئی ژماره (٦٨) بغداد سالی ١٩٧٨ ل : ٥٦ .
- ٨ - زۆر جار مامۆستا (شیخ رهسولی تهکیهیی) که نیمامو مدریسی (خانم) بوو له ههلبجه ... و که به زاناو قهزانو نوکنهچی .. ناوبانگی سه ندبوو .. ده بووت : - خوا لێ خوش بوو (سهید نهحمهدی خانقا ١٨٧٠ - ١٩٥٢) .. ده بکیرابهوهو ده یه رموو گوایه له کوتابی گهلا ریزای عومری نالی دا .. هه ندئ له کورده کان له نهسته نبول چه ند پارچه شیمیریکی محوی (چیکه م .. چیکا ... بۆچیه) که پیش شاعر به خه یالی هیچ شاعیریکدا نه هاتوووه .. پشانی نالی ده ده نهوه .. جار

- ١٢ - گوڤاری رۆشنبری نوئی ژماره (٦٨) بغداد سالی ١٩٧٨ ل : ٥٦ .
- ١٤ - هه مان سه رچاوه ی پتشیو
- ١٥ - تکایه بروانه : شیخ معروف النودهی محمد اغال بغداد سالی ١٩٦١ .
- ١٦ - موفتی ره هاوی : شیخ محمادی خال چاپخانه ی مه عاریف بغداد سالی ١٩٥٣ .
- ١٧ - حاجسی قادری کۆبی : چاپکراوی کۆری زانیاری کوردی بغداد سالی ١٩٧٦ مسعود محهمه د
- ١٨ - گوڤاری رۆشنبری نوئی ژماره (٦٨) بغداد سالی ١٩٧٨ ل : ٥٦ ، ٥٧ .
- ١٩ - دیوانی محوی : چاپکراوی کۆری زانیاری کوردی بغداد سالی ١٩٧٧ ل : ٢٤٢ .
- ٢٠ - هه مان سه رچاوه ی پتشیو ل ٥٢٧ به شی فارسی به که ی .
- ٢١ - (ناوه ند نه ده یی به کسی نالۆزو ژبانی نه ده ییمان) سۆران محوی باشکۆی عیراف ژماره (٢) ٢١-٤-١٩٧٧ .
- ٢٢ - گوڤاری رۆشنبری نوئی ژماره (٦٨) بغداد سالی ١٩٧٨ ل : ٥٨ ، ٥٩ .
- ٢٣ - هه مان سه رچاوه ی پتشیو . ●
- جاریش بۆ مه زه ی قسه که مێک نالی ده جوولیتن .. نه نجام نالی دیته قه و به ده م سه ر بادانیکسه وه ده فهرموویت : - (سو پاس بۆ خوا وه خاخم روونه .. نو میدم زۆره شویتم چۆل نه بیت ...) .
- ٩ - فه وزی ناز ناوی شیمیری شیخ نهحمه دی شیخ غه نی به .. شاعیر به کێک بووه له شیخه کانو بۆ ناو ریشمی شخه کانی به رزنجه .. له سالی (١٣١٠) ی کۆچی دا له سیمانی له دایک بووه .. گه لسی شیمیری نایابی هه به .. به کیکه له و شاعیرانه ی به (محوی) به وه سه ر سامز بووه .. ته نانه ت هه نسدئ تخمیی له سه ر شیمیره کانی شاعیره وه هه لبه ستوه ..
- خوا یار بیت له ده رفه تیکسی که دا ده بان خهینه روو لێ ی بلاو ده که به نه وه .
- ١٠ - گوڤاری رۆشنبری نوئی ژماره (٦٨) بغداد سالی ١٩٧٨ ل : ٥٨ .
- ١١ - دیوانی محمادی صاحبقران : چاپخانه ی نه سعده بغداد سالی ١٩٥٧ .
- ١٢ - دیوانی محوی : چاپکراوی کۆری زانیاری کوردی بغداد سالی ١٩٧٧ ل : ٥٤٧ ، ٥٥٦ .

**هزی سه رکرده به سه رکرده یی کردنه
هه لبه گه شی نیتانی له لور کردنه
نه هه نده واری توری سه رۆکانه ده ده
هه وێه هه نده سه رۆ .**